Grimstad kommune

SAKSFREMSTILLING

Utvalg:	Møtedato:	Utvalgssak:
Formannskapet	22.09.2016	77/16
Kommunestyret	10.10.2016	120/16

Avgjøres av:	Sektor: Virksomhetsstyring	Arkivsaknr.:	Arkivkode:
	Saksbeh.: Hallvard Bjørgum	2011/878 - 14	024

Høring - kommunelovutvalgets utredning NOU 2016:4 Ny kommunelov

Saksprotokoll i Kommunestyret - 10.10.2016

Behandling:
Innstillingen fra formannskapet ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Kommunestyret vedtar følgende høringsuttalelse til kommunelovutvalgets forslag til ny kommunelov:

1) Om utvidet innsynsrett og taushetsplikt:
Reglene for folkevalgtes innsynsrett i administrasjonens dokumenter er i dag uklare og lovforslaget et ment som en lovfesting og presisering av rettstilstanden.
Dette innebærer at et folkevalgte organ får rett til innsyn i taushetsbelagte opplysninger dersom dette er nødvendig for saksbehandlingen. En konsekvens av forslaget vil være at et folkevalgt organ som får innsyn i taushetsbelagte opplysninger ikke vil kunne kommunisere eller diskutere opplysningene med velgerne. Dette vil kunne sette den folkevalgte i en vanskelig situasjon, noe som vil kunne danne grobunn for mistillit i befolkningen. Det kan stilles spørsmål ved om forslaget fører til at skillet mellom politisk og administrativt nivå blir uklart og vil innebære mindre åpenhet og mindre gjennomsiktige beslutningsprosesser.

2) Om kommunale foretak:
Kommunelovutvalget foreslår at at medlemmer av kommunestyret ikke kan være medlemmer av styret i kommunale foretak. Styret i et kommunalt organ er etter gjeldende rett ikke å regne som et folkevalgt organ. Dette foreslås videreført. En kombinasjon av folkevalgte og andre i styret, eller et styre bestående av bare folkevalgte

kan medføre tvil om at styret da er et folkevalgt organ. I ny kommunelov bør det presiseres at styret i kommunalt foretak ikke er et folkevalgt organ, uavhengig av sammensetningen av styret.
Kommunale foretak er en del av kommunen som rettssubjekt. Det kan synes unødvendig å lovfeste at kommunestyremedlemmer ikke har adgang til å bli valgt til styret i kommunale foretak. Forslaget betyr at kommunen får mindre handlingsrom enn eiere av et aksjeselskap. Aksjeloven hindrer ikke eier i å sitte i styret. Dette innebærer også en innskrenkning av det kommunale selvstyret som foreslås lovfestet i formålsparagrafen. Et alternativ kan være å innføre habilitetsbestemmelser slik kommunelovutvalget selv er inne på. Dette bør vurderes.
Utvalget har ikke kommentert hvorfor det bør være andre regler for valgbarheten til et styre i et kommunalt foretak, eller det å være medlem av et folkevalgt organ å behandle vedtak en selv har truffet i et underordnet utvalg. Dette savnes.

Saksprotokoll i Formannskapet - 22.09.2016

Behandling:

Ordfører Kjetil Glimsdal (KrF) fremmet følgende endringsforslag:
Alternativ til pkt. 2 i vurderingen: KS administrasjonens foreløpige anbefalinger s. 55 i debattheftet.

VOTERING:
Ordførerens endringsforslag ble vedtatt mot 1 stemme fra FrP.
Pkt. 1 i vurderingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Formannskapet anbefaler at kommunestyret vedtar følgende høringsuttalelse til kommunelovutvalgets forslag til ny kommunelov:

3) Om utvidet innsynsrett og taushetsplikt:
   Reglene for folkevalgtes innsynsrett i administrasjonens dokumenter er i dag uklare og lovforslaget et ment som en lovfesting og presisering av rettstilstanden.
   Dette innebærer at et folkevalgte organ får rett til innsyn i taushetsbelagte opplysninger dersom dette er nødvendig for saksbehandlingen. En konsekvens av forslaget vil være at et folkevalgt organ som får innsyn i taushetsbelagte opplysninger ikke vil kunne kommunisere eller diskutere opplysningene med velgerne. Dette vil kunne sette den folkevalgte i en vanskelig situasjon, noe som vil kunne danne grobunn for mistillit i befolkningen. Det kan stilles spørsmål ved om forslaget fører til at skillet mellom politisk og administrativt nivå blir uklart og vil innebære mindre åpenhet og mindre gjennomsiktige beslutningsprosesser.

4) Om kommunale foretak:
   Kommunelovutvalget foreslår at at medlemmer av kommunestyret ikke kan være medlemmer av styret i kommunale foretak. Styret i et kommunalt organ er etter gjeldende rett ikke å regne som et folkevalgt organ. Dette foreslås videreført. En kombinasjon av folkevalgte og andre i styret, eller et styre bestående av bare folkevalgte kan medføre tvil om at styret da er et folkevalgt organ. I ny kommunelov bør det

presiseres at styret i kommunalt foretak ikke er et folkevalgt organ, uavhengig av sammensetningen av styret.
Kommunale foretak er en del av kommunen som rettssubjekt. Det kan synes unødvendig å lovfeste at kommunestyremedlemmer ikke har adgang til å bli valgt til styret i kommunale foretak. Forslaget betyr at kommunen får mindre handlingsrom enn eiere av et aksjeselskap. Aksjeloven hindrer ikke eier i å sitte i styret. Dette innebærer også en innskrenkning av det kommunale selvstyret som foreslås lovfestet i formålsparagrafen. Et alternativ kan være å innføre habilitetsbestemmelser slik kommunelovutvalget selv er inne på. Dette bør vurderes.
Utvalget har ikke kommentert hvorfor det bør være andre regler for valgbarheten til et styre i et kommunalt foretak, eller det å være medlem av et folkevalgt organ å behandle vedtak en selv har truffet i et underordnet utvalg. Dette savnes.

FORSLAG TIL VEDTAK:

Grimstad kommune støtter forslaget til ny kommunelov med unntak av de momenter som fremkommer av vurderingen i saksfremstillingen under.

Dokumentliste:

1. Kommunal- og moderniseringsdepartementets høringsbrev 6. april 2016
2. NOU 2016:4 – Ny kommunelov
3. KS debattgrunnlag ny kommunelov, juni 2016
4. Rådmannens notat 5. september 2016

Sammendrag:

Forslag til ny kommunelov er sendt på høring. Grimstad kommune har ikke vesentlige merknader til forslaget og viser til KS' debattgrunnlag og vedlagte vurderinger.

Fakta:

Kommunelovutvalget la 10. mars 2016 fram en omfattende utredning NOU 2016:4 Ny kommunelov. Utvalget har foretatt en helhetlig gjennomgang av kommuneloven for å styrke det kommunale selvstyret og fremmer forslag til ny lov.

Utredningen ble sendt på høring 6. april 2016 med høringsfrist 6. oktober (Grimstad kommune har fått utsatt høringsfristen).

Kommunelovutvalget foreslår at grunnstammen i dagens lov videreføres. Etter utvalgets vurdering ivaretar loven de mest sentrale hensynene på en god måte, samtidig som det på flere områder er behov for endringer og justeringer.

Utvalgets grunnleggende vurderinger og hensyn er:

1. Styrket kommunalt selvstyre
2. Styrket folkevalgt styring i kommunene
3. Effektive, tillitsskapende og bærekraftige kommuner

4. En økonomiforvaltning som bygger opp under selvstyret og den lokale handlefriheten
5. En god egenkontroll og mer samordnet statlig kontroll og tilsyn
6. Kommuneloven skal bli enklere og mer tilgjengelig for brukerne

Landsstyret i KS har i en overordnet uttalelse bl.a. pekt på at kommunelovutvalget kommer med viktige forslag for å ivareta det kommunale selvstyret. Landsstyret er enig i at bestemmelser om kommunesektoren legges til kommuneloven i stedet for en rekke særlover og at det kommunale selvstyret, hjemmelskravet for styring av kommunene bør fremgå av lovens formål. KS støtter at hovedprinsippene om forholdet kommune/stat bør lovfestes. Det vises til uttalelsen som i sin helhet er inntatt i KS' debattgrunnlag side 7 og 8.

Av en rekke temaer som kommunelovutvalget har vurdert har rådmannen valgt å kommentere forholdet til: 1) utvidet innsynsrett og taushetsplikt for folkevalgte (NOU kap 15) og 2) kommunale foretak (NOU kap 11) og 3).

Vurdering:

Rådmannen viser til vurderingene i KS debattgrunnlag og støtter i det vesentligste disse, jf rådmannens vedlagte notat 5. september 2016. For øvrig vil rådmannen bemerke:

1)
Når det gjelder folkevalgtes innsynsrett i administrasjonens dokumenter er reglene uklare og lovforslaget er ment som en lovfesting og presisering av rettstilstanden (NOU kap 15). Dette innebærer at et folkevalgt organ får rett til innsyn i taushetsbelagte opplysninger dersom dette er nødvendig for saksbehandlingen. En konsekvens av forslaget vil være at folkevalgt organ som får innsyn i taushetsbelagte opplysninger ikke vil kunne kommunisere eller diskutere opplysningene med velgerne. Dette vil kunne sette den folkevalgte i en vanskelig situasjon og undergrave både offentlighetslovens og kommunens prinsipper om åpenhet, noe som vil kunne danne grobunn for mistillit i befolkningen. Etter kommunens oppfatning kan det stilles spørsmål ved om forslaget fører til at skillet mellom politisk og administrativt nivå blir uklart og innebærer mindre åpenhet og mindre gjennomsiktige beslutningsprosesser.

2)
For å unngå dobbeltroller og unngå habilitetskonflikter foreslår utvalget at kommunestyremedlem/varamedlem ikke skal være valgbare til styret for kommunale foretak (NOU kap 11). Forslaget harmonerer med KS anbefalinger for Eierforum hvor det bl.a. vises til at politikere ikke bør sitte i styret i et kommunalt foretak på grunn av den direkte rapporteringslinjen mellom foretaksstyret og kommunestyret. Når kommunal virksomhet skilles ut i foretak og selvstendige rettssubjekter innebærer det at den politiske styringslinjen endrer karakter. Kommunens interesser utøves gjennom eierstyring, blant annet i generalforsamling, representantskap, styre og selskapsavtaler. Selskapene forvalter videre store verdier på vegne av eierene, og kommunens eierinteresser må ivaretas på en annen måte enn ved ordinær kommunal organisering.

Forlaget innebærer at folkevalgte ikke kan være med å vedta reguleringer i kommunestyret som «tilgodeser» foretaket vedkommende selv er styremedlem i.

Kommunen støtter forslaget og mener dette bidrar til å unngå uheldige rollekombinasjoner.